

Bæredygtigt og naturskånsomt kystfiskeri

Anbefaling: Ideen er at fremme de særlige træk ved dansk kystfiskeri, der kan få dets økologiske, sociale, kulturelle og økonomiske bæredygtighed til at gå op i en højere enhed. Det kan ske ved, at fremme det kystfiskeri, der er baseret på naturskånsom og bæredygtig brug af havmiljøet, på landing af E-fisk og på partsfiskernes selverhvervende livsform, hvilket vil give den stærke og utvetydige profil for afsætning af bæredygtig og naturskånsom kystfisk til forbrugerne.

Motivation: Dette er den eneste måde, hvorpå de mange tvetydigheder og modsigelser i definitionen, indholdet og afgrænsningen af kystfiskeriet kan ophæves og erstattes af et selv bærende segment med sin egen unikke profil. Det er nødvendigt både af hensyn til havbundens habitat, de selverhvervende fiskeres kulturelle livsform, social retfærdighed indenfor segmentet og en troværdig markedsføring af kystfisk som et særlig miljøvenligt højværdiprodukt. Til gengæld giver det stor frihed til selv at købe yderligere FKA til sit fiskeri og til at tilrettelægge sine rejser optimalt, såfremt fiskeriet foregår på ordningens miljøcertificerede betingelser.

Principper:

Der etableres en statslig kvote for bæredygtigt kystfiskeri. Den forsynes med kvoter fra alle administrativt tænkelige kilder i det nuværende FKA-system og kan evt. udbygges ved hjælp af en lav lejeafgift for brug af kvoten. Kystkvoten uddeles til certificerede lokale kvotelaug, hvori certificerede kystfiskere fordeler kvoten imellem sig. Det grundlæggende princip er, at hver enkelt fisker har (lige) ret til den skånsomme kystkvote, såfremt han er certificeret medlem af et certificeret laug, hvilket kræver, at fiskeriet lever op til miljøkrav om tilladte redskaber, E-kvalitet og fartøjslængde. Denne kvote er ikke omsættelig og de tildelte årsmængder kan ikke fiskes af andre end certificerede kystfiskere, der selv fanger fisken.

1. Naturskånsomheden sikres ved at tillade bestemte fangstformer. Det er alle passive redskaber og de semipassive snurpenot og snurrevod på både under 15 meter. Der behøver ikke være begrænsning på rejsernes længde, hvis bådene skal være under 15 meter, hvilket vil fremme miljøhensynet, da det vil være attraktivt for flere fiskere at blive certificeret som bæredygtigt kystfiskeri. 90% af landet fisk skal have E++kvalitet.
2. Den sociale bæredygtighed imødekommes ved, at de statsligt ejede kvoter tildeles lokale kvotelaug i forhold til antallet af aktive kystfiskere i alt ombord på lokalområdet certificerede kystfartøjer. Derved balanceres mellem de modsatte ønsker fra de fiskere, der har købt mange FKA og de, der næsten ingen har købt eller fået tildelt. I det lokale kvotelaug har hver enkelt fisker lige ret til kvoten. Kan man ikke fange sin kvote eller ønsker man ikke fuld tildeling af særlige arter, bliver disse i laugene fordelt imellem de øvrige medlemmer, der ønsker det. Det vil sige at den enkelte fisker ikke kan spekulere i at leje sin tildelte kvoteandel ud til andre. For at undgå spild af kvote betales en pris for brug af den kvotemængde, hver enkelt fisker tager mod et år. Lejeprisen bruges til at udbygge statens og/eller laugets lokale, fælles kvoteportefølje.
3. Den kulturelle bæredygtighed sikres ved, at såvel enkeltmandsfiskere som partsfiskere får lige muligheder for at få kvote til deres fiskeri, samtidig med at der kan opretholdes et diversificeret fiskeri,

fordi det er muligt at ønske mere af nogle arter og mindre af andre, hvorved man kommer til at betale mere eller mindre for den samlede årsmængde, man har påtaget sig. Hver fisker kommer til den båd, hvorpå vedkommende er aktivt besætningsmedlem, med sin fangstret, og får derved ubeskåret andel i den ressourcerente fiskeriet giver i udbytte af arbejdet ombord. Det vil sige at partsfiskeriets motivation og incitamentsstruktur for såvel erfarne som for nystartere holdes i hævd, samtidig med at man alternativt kan vælge at fiske alene uden at miste kysttildeling derved. Man kan evt. give hver båd en part ligesom hver fisker har ret til en part af den lokale kvotefond.

4. Den økonomiske bæredygtighed kan ved denne model trække på tre gode og sande historier om skånsom kystfisk som højværdiprodukt: Miljøhistorien er entydig, den sociale bæredygtighed er i sig selv historien om social retfærdighed i en branche præget af det modsatte, den kulturelle bæredygtighed er den gode historie om kystsamfundenes fornyede sammenhængskraft baseret på de selvstændige fiskere og partsfiskernes fællesskab. For at sikre høj kvalitet skal 90 % af landinger være af E++ kvalitet. Derved gives markedsføringsaspektet et entydigt og bæredygtigt grundlag at arbejde på i forhold til forbrugerne.

5. Endelig opnår ordningen en administrativ bæredygtighed ved at give fiskerne mulighed for at tage det ejerskab til administrationen, som deres medvirken i den lokale fordeling og forvaltning af den statslige/lokale kvoteportefølje medfører. Det vil give ordningen den nødvendige legitimitet, der gør at selvkontrol og kollegial gensidighed kan blive et bærende træk i det skånsomme kystfiskeri.

Handlinger: Der oprettes en statslig skånsom kystkvotefond og lokale kystkvotelaug, der sammen opbygger og forvalter ordningen. Kriterierne for at blive certificeret fastlægges. Kystkvotefonden gøres tilstrækkelig stor til, at der ikke behøver være særregler for privatejede FKA, hvilket vil gøre modellen særdeles attraktiv for alle, der kan og vil leve op til kystkvotefondens certificeringskrav – og dermed fremme miljøformålet og de øvrige bæredygtighedsparametre. Kravet om 90% E++ kvalitet og bådlængde under 15 meter vil sikre, at der er tale om et optimerbart kystfiskeri.

Thomas Højrup

Maj 2013